

İlkokul Öğretmenleri ve Öğretim Üyelerinin Öğretmenlik Uygulaması Dersine Yönelik Görüşleri¹

MAKALE TÜRÜ	Başvuru Tarihi	Kabul Tarihi	Yayın Tarihi
Araştırma Makalesi	17.03.2019	09.05.2020	09.05.2020

Onur Batmaz ²

Yozgat Bozok Üniversitesi

Yusuf Ergen ³

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Öz

Bu çalışmada, ilkökuller öğretmenleri ve öğretim üyelerinin Sınıf Öğretmenliği Lisans Programında tanımlı Öğretmenlik Uygulaması dersine yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseninde yürütülen araştırmanın katılımcıları, uygun örnekleme yöntemi ile Türkiye’de bir devlet üniversitesine bağlı eğitim fakültesinde öğretmenlik uygulaması dersini yürütmekle görevli altı öğretim üyesi ve bu dersin yürütüldüğü okullarda çalışan 10 ilkökuller öğretmeni olarak belirlenmiştir. Araştırmanın verileri, araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formuyla 2017-2018 öğretim yılı güz döneminde toplanmış ve verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; öğretim üyesi ve öğretmenler, Öğretmenlik Uygulaması dersinin öğretmen adaylarına, kuramı uygulamaya taşıma, okul içi etkili iletişim, olumlu mesleki tutum geliştirme, okul ve sınıf ortamını deneyimleme gibi konularda katkı sağladığını; buna karşılık, dersin süresi ve derste eğitim teknolojilerinin kullanımına ilişkin sorunlarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Katılımcılar ayrıca öğretmenlik uygulaması dersinin etkililiğinin artırılmasına yönelik “öğretmenlik uygulaması ders saatinin artırılması”, “ders programının/içeriğinin güncellenmesi”, “değerlendirme formlarının düzenlenmesi”, “mikro öğretim kullanımı” ve “birleştirilmiş sınıflarda uygulama süresinin artırılması” önerilerinde bulunmuşlardır.

Anahtar sözcükler: Öğretmenlik uygulaması, ilkökuller öğretmeni, öğretim üyeleri.

¹Bu çalışma, 3. Uluslararası Felsefe, Eğitim, Sanat ve Bilim Tarihi Sempozyumu’nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

²Öğr. Gör., Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu, Çocuk Bakım ve Gençlik Hizmetleri Bölümü, Çocuk Gelişimi Programı, E-posta: onur.batmaz@yobu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-9208-2645>

³Dr. Öğr. Üyesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı, E-posta: yergen22@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-4313-5354>

Günümüzde, bilimsel ve teknolojik gelişmelerle birlikte eğitimin önemi vurgulanmakta ve buna bağlı olarak da öğretmen yetiştirme ön plana çıkmaktadır. Öğretmen yetiştirme sürecinde öğretmen adaylarının meslek yaşamlarında daha başarılı olmaları için gerekli bilgi, tutum ve becerilerin kazandırılması amaçlanmaktadır (Sılay ve Gök, 2004). Mesleki eğitim uygulamalarının başında gelen öğretmenlik uygulaması, öğretmenlik mesleğiyle ilgili uygulama ve etkinliklerin bulunduğu, öğretmen adaylarının hizmet öncesinde mesleğe ilişkin deneyim edindiği, görüş ve kanıların oluşmasına katkı sunan bir süreçtir (Karadüz, Eser, Şahin ve İlbay, 2009). Öğretmenlik Uygulaması dersiyle öğretmen adayı, öğretmenlik mesleğine yönelik hizmet öncesinde kuramsal olarak edinmiş olduğu bilgi, beceri ve tutumları gerçek bir ortamda gösterebilme imkanı bulmaktadır. (Kavcar, Sılay, Çakır ve Aygün, 1999). Ayrıca bu ders sürecinde adaylardan öğretmenlik mesleğinin yeterliliklerini geliştirme, ders kitaplarını ve diğer araç ve gereçleri kullanma, alanının ders programı ile ilgili süreci anlama, gerektiği zaman ek öğretim araçları geliştirme, ölçme ve değerlendirme etkinliklerinde bulunma gibi durumlarda kendini geliştirmesi beklenmektedir (Sarıçoban, 2008).

Öğretmenlik eğitimi süreci, genel kültür, meslek bilgisi ve alan bilgisi olmak üzere üç boyutta ele alınmaktadır. Öğretmen adayı sahip olduğu genel kültür ile içinde bulunduğu çağın gereklerini yerine getirebilecek, olayları anlama ve yorumlama etkinliğinde bulunabilecek ve karşılaştığı sorunlarla başa çıkmada daha etkin davranışlar sergileyebilecek; alan bilgisi ile kendi alanına ilişkin bilgi, beceri, tutum ve değerleri öğrencilere benimsetebilecek; meslek bilgisi ile de sahip olduğu alanın öğretimini en iyi şekilde gerçekleştirebilecektir (Küçükahmet, 2002). Bu süreçle birlikte öğretmen adayının edindiği bilgi ve becerileri uygulayabildiği öğretmenlik uygulaması dersinin etkili bir şekilde sürdürülebilmesi için öğretmen adayı, uygulama öğretim üyesi, uygulama öğretmeni ve okul yöneticileri arasında bir eş güdümlü çalışmanın olması önemlidir (Şimşek, Alkan ve Erdem, 2013). Öğretmen adaylarının yetiştirilmesinde önemli role sahip öğretim üyeleri ile uygulama öğretmenlerinin, etkili ve eş güdümlü bir şekilde çalışması nitelikli öğretmenlerin yetişmesine ve “öğretmenlik uygulaması” dersinin daha verimli olmasına katkı sunabilir. Topkaya ve Yalın (2005) da hem öğretim üyelerinin hem de uygulama öğretmenin öğretmenlik uygulaması dersini dikkatli bir şekilde planlanmaları, yapılandırılmaları ve uygulamaları gerektiğini belirtmektedir.

Uygulama öğretmenlerinin ve öğretim üyelerinin öğretmenlik uygulaması dersinde sahip oldukları rol ve işlevlerde benzerlikler olabileceği gibi farklı yönler de bulunmaktadır. Uygulama öğretmenleri daha çok sınıf içindeki uygulamalara, etkinliklere odaklanırken öğretim üyeleri ise sınıf içi etkinliklerin ve uygulamaların yanında dersin akademik boyutunu da göz önünde bulundurmaktadır. Uygulama öğretmeni, öğretmen adayına sınıf içerisindeki uygulamalara ve dersin eğitim programına yönelik uygulamalı bilgiler sunarken öğretim üyeleri de öğretmen adayının mesleki gelişimiyle ve ders içerisinde uygulanan yöntem ve teknikler ile ilgili bilgiler sunmaktadır (Guillaume ve Rudney, 1993; McNamara, 1995).

Öğretmenlik uygulaması dersi ile ilgili araştırmalar (Ben-Peretz, 2001; Görgen, Çokçalışkan, Korkut; 2012, Şişman ve Acat, 2003), bu dersin öğretmen adaylarının gelişiminin ve öğretmenlik mesleğiyle ilgili algılarının olumlu yönde farklılaşmasına ve kendilerine olan güvenin artmasına katkı sağladığını ortaya koymaktadır. Ancak bazı araştırmalarda (Arkün-Kocadere ve Aşkar, 2013; Azar, 2003; Dursun ve Kuzu, 2008; Güzel, Berber ve Oral, 2010; Görgen ve diğ., 2012; Nayır ve Çınkır, 2014; Yapıcı ve Yapıcı, 2004), öğretmenlik uygulaması sürecinde öğretmen adayı - öğretim elemanı – uygulama öğretmeni arasındaki iletişimin zayıf olmasından, aday öğretmen sayısının fazlalığından, öğretmen adaylarına gereken değerin verilmediğinden, öğretmenlik uygulaması sırasında öğretmen adayına yeteri kadar danışmanlık yapılmadığından kaynaklanan çeşitli sorunların yaşandığı belirtilmektedir. Öğretmenlik uygulaması dersi ile ilgili yukarıda belirtilen araştırmalar incelendiğinde, uygulama sürecinin öğretmen adaylarını mesleğe hazırlama açısından olumlu birçok yönü bulunmasına karşın bu süreç içerisinde birtakım sorunların yaşandığı da ortaya çıkmaktadır. Bu araştırma öğretmenlik uygulaması dersi ile ilgili daha önceden yapılan çalışmaları da temel alarak süreç içerisinde karşılaşılan sorunları ve bu sorunların çözümüne ilişkin önerileri belirlemek üzere tasarlanmıştır. Bu doğrultuda elde edilecek sonuçların, öğretmenlik uygulaması dersinin yürütülmesinde ilkökul öğretmenlerine ve öğretim üyelerine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Bu başlık altında araştırma modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması ve çözümlenmesine yer verilmiştir.

Araştırma Modeli

Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni bir çalışmadır. Durum çalışması, bir ya da birkaç açıklayıcı durumun nitel olarak derinlemesine araştırılması olarak ifade edilmektedir (Hagan, 2006). Araştırmada, belirlenen sınırlı sayıdaki durum üzerinde derinlemesine çözümlenebilir yapılar oluşturulduğundan bu desen kullanılmıştır.

Katılımcılar

Araştırmanın katılımcıları, Türkiye'nin kuzey doğusunda bir ildeki devlet üniversitesine bağlı eğitim fakültesinde 2017-2018 eğitim öğretim yılı güz döneminde Sınıf Eğitimi Anabilim Dalında Öğretmenlik Uygulaması dersinden sorumlu öğretim üyelerinden ve dersin yürütüldüğü devlet okullarında çalışan ilkökul öğretmenlerinden oluşmaktadır. Araştırmanın katılımcıları belirlenirken uygun örnekleme yönteminden yararlanılmıştır. Uygun örnekleme gönüllü olarak veya kolay biçimde örnekleme dahil edilebilecek katılımcılar ile çalışılabileceği durumlarda tercih edilmektedir (Christensen, Johnson ve Turner, 2015). Çalışma örneklemi, uygun örnekleme yöntemiyle belirlenen altı öğretim üyesi ve 10 öğretmenden oluşmaktadır. Belirlenen okullarda görev yapan öğretim üyeleri ve öğretmenlerle ön görüşme yapılmış ve katılımcılara çalışmanın nasıl yapılacağına ilişkin gerekli

bilgiler verilerek çalışmaya gönüllü olarak katılmak isteyenlerle eğitim-öğretim saatleri dışında görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Katılımcılara ilişkin bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1

Katılımcılara İlişkin Bilgiler

		Uygulama Öğretmenleri	Öğretim Üyeleri
Cinsiyet	Kadın	Ö5, Ö6, Ö9, Ö10	A1, A3, A5, A6
	Erkek	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö7, Ö8	A2, A4
Eğitim Durumu	Lisans	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5 Ö6, Ö8, Ö9, Ö10	
	Yüksek Lisans	Ö7, Ö4	
	Doktora		A1, A2, A3, A4, A5, A6
Mesleki Deneyim	1 – 5 yıl	Ö4, Ö5	
	6 – 10 yıl	Ö2, Ö7, Ö8	A3, A5, A6
	11 – 15 yıl	Ö3, Ö6, Ö9	A4, A2
	16 yıl ve üzeri	Ö1, Ö10	A1

Tablo 1’de de görüldüğü gibi araştırmaya katılan uygulama öğretmenlerinin 4’ü kadın, 6’sı erkektir. Bu öğretmenlerin 8’i lisans, 2’si yüksek lisans mezunu olup 2’si 1-5 yıl aralığında, 3’ü 6-10 yıl aralığında, 3’ü 11-15 yıl aralığında ve 2’si de 16 yıl ve üzeri mesleki deneyime sahiptir. Araştırmaya katılan öğretim üyelerinin ise 4’ü kadın, 2’si erkektir. Bu öğretim üyelerinin tamamı doktora mezunu olup 3’ü 6-10 yıl aralığında, 2’si 11-15 yıl aralığında ve 1’i de 16 yıl ve üzeri deneyime sahiptir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formuyla toplanmıştır. Araştırma konusuyla ilgili alanyazın taraması yapılarak görüşme soruları hazırlanmıştır. Daha sonra araştırmanın geçerliğini artırmak için üç öğretim üyesi ve iki öğretmenden görüşme formu ile ilgili uzman görüşleri alınmış, alınan görüşler doğrultusunda yapılan düzeltmelerle görüşme formuna son biçimi verilmiştir. Son biçimi verilen görüşme formu kullanılarak üç ilkokul öğretmeni ve iki öğretim üyesi ile pilot görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Böylece görüşme sürecinde ortaya çıkabilecek olumsuzluklar belirlenerek araştırmanın güvenilirliği artırılmaya çalışılmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

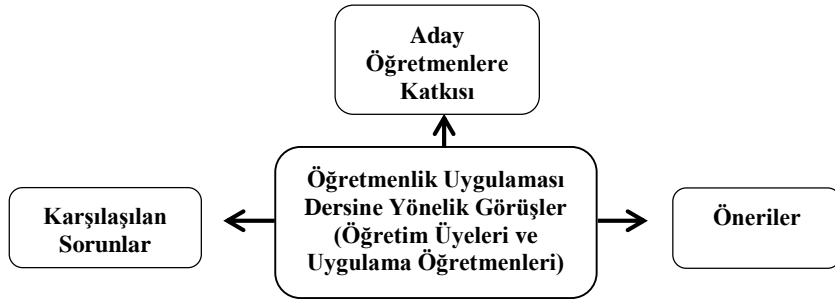
Katılımcılarla yapılan görüşmeler 9 Ekim 2017 ile 13 Kasım 2017 tarihleri arasında ders saatleri dışında öğretmenler odası ve öğretim üyesi odalarında gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler, araştırmacı tarafından tutulan yazılı notlar ile kayıt altına alınmıştır. Herhangi bir veri kaybının önlenmesi amacıyla katılımcılardan

görüşme notlarını incelemeleri istenmiş ve eklemek istedikleri başka görüşler olup olmadığı sorulmuştur. Her görüşme 15-20 dakika sürmüştür.

Araştırmada katılımcılarla yapılan görüşmelerden elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. İçerik analiziyle, birbirine benzeyen verilerin belirli bazı kavramlar ve temalar etrafında bir araya getirilmesi ve bunların okurun anlayabileceği gibi düzenlenerek yorumlanması amaçlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Araştırmada elde edilen veriler araştırmacılar tarafından kavram ve içerik benzerlikleri açısından gruplanmış ve gruplara tema isimleri verilmiştir. Her temanın altında bulunan kavramlar yeniden gruplandırılarak kavram içeriklerine uygun olarak adlandırılmış ve alt temalar oluşturulmuştur. Her iki araştırmacının da çözümleme sürecine katılmasıyla araştırmanın güvenilirliği arttırılmaya çalışılmıştır. Ayrıca araştırmanın bulguları katılımcıların sorulan sorulara verdiği cevaplardan doğrudan alıntılar yapılarak desteklenmiştir. Katılımcılardan öğretmenler Ö1, Ö2, Ö3... öğretim üyeleri ise A1, A2 ,A3... şeklinde kodlanmıştır.

Bulgular

Bu bölümde öğretmenlik uygulaması dersine yönelik uygulama öğretmenleri ve öğretim üyeleri ile yapılan görüşmelerden elde edilen verilerin çözümlenmesi sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Araştırma bulguları temalar ve alt temalar olarak sunulmuştur. Ayrıca araştırmanın bulgularını desteklemek amacıyla da öğretmenlerin sorulara verdikleri cevaplardan doğrudan alıntılar yapılmıştır. Araştırma verilerinin analizi sonucunda elde edilen ana temalar Şekil 1’de gösterilmiştir.

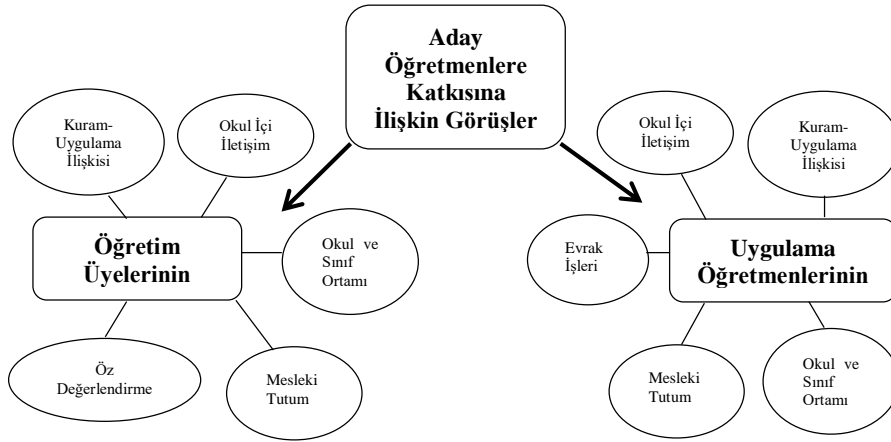

Şekil 1. Öğretim üyelerinin ve uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması dersine yönelik görüşlerine ilişkin temalar

Şekil 1 incelendiğinde hem öğretim üyelerinin hem de uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması dersine yönelik görüşlerinin; aday öğretmenlere katkısı, öğretmenlik uygulaması dersinde karşılaşılan sorunlar ve öğretmenlik uygulaması dersine yönelik öneriler olmak üzere üç ana temada toplandığı görülmektedir.

Tema 1. Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Aday Öğretmenlere Katkısına İlişkin Öğretim Üyelerinin Ve Uygulama Öğretmenlerinin Görüşleri

Öğretim üyelerinin ve uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması dersine yönelik görüşlerinin belirlenmesine ilişkin ulaşılan ilk tema öğretmenlik uygulaması dersinin aday öğretmenlere olan katkısıdır. Öğretmenlik uygulaması dersinin aday öğretmenlere katkısına yönelik görüşler de *öğretim üyeleri* ve *uygulama öğretmenleri* görüşleri olmak üzere iki alt tema ve alt temalara ilişkin kategoriler çevresinde toplanmış olup Şekil 2’de sunulmuştur.

Şekil 2. Öğretmenlik uygulaması dersinin aday öğretmenlere katkısına yönelik görüşlerine ilişkin alt temalar ve kategoriler

Şekil 2’ye göre, öğretmenlik uygulaması dersinin aday öğretmenlere katkısına yönelik belirlenen alt temalara ilişkin ortaya çıkan kategoriler incelendiğinde, öğretim üyelerinin ve uygulama öğretmenlerinin görüşleri “kuram-uygulama ilişkisi”, “okul içi iletişim”, “okul ve sınıf ortamı” ve “mesleki tutum” kategorileri altında toplanmıştır. Ayrıca öğretim üyeleri “özdeğerlendirme”, uygulama öğretmenleri de “evrak işleri” kategorilerine yönelik görüşler belirtmişlerdir. Konuya ilişkin öğretim üyelerinin görüşlerinden bazıları şunlardır:

“Bu ders, öğretmen adaylarına göreve başlamadan önce öğretim programlarını sınıflarda nasıl uygulanması gerektiğini gösterme ve edindiği teorik bilgilerin uygulamadaki karşılığını görme açısından önemlidir” (A1).

“Öğretmen adaylarının okulda bulunan yönetici, öğretmen ve öğrencilerin birbirleriyle olan iletişimi gözlemlemesine imkân tanır bu ders” (A6).

“Öğretmen adayları, staj yaptığı okulun ve ders anlattığı sınıfın atmosferini yakından görerek öğretmen olduğunda karşılaşılabileceği durumlara karşı az çok hazırlıklı olabiliyor” (A2).

“Aday öğretmenler, yapacakları meslekle ilk defa bu dersle karşılaşıyorlar. Mesleklerinin nasıl zor veya kolay olduğunu anlayıp ona göre bir tutum geliştiriyorlar. Eğer gerçekten bu mesleği yapacaklarsa neler yapması veya yapmaması gerektiğini anlıyorlar” (A4).

“Öğretmen adayları üniversitede öğrendiklerini değerlendirmek için önemli bir fırsat yakalamış oluyorlar, aynı zamanda da eksiklerini gidererek niteliklerini artırıyorlar” (A5).

Öğretmenlik uygulaması dersinin aday öğretmenlere katkısına ilişkin uygulama öğretmenlerinin görüşlerinden bazıları şöyledir:

“Öğretmen adayları bu ders sayesinde derste öğrendiği birçok bilgiyi sahada uygulayabiliyorlar” (Ö1).

“Stajyerler bu ders ile aynı zamanda okulun nasıl bir ortamı olduğunu da öğrenmiş olurlar öğretmenlerin birbirleriyle nasıl iletişim kurduğunu, öğrencileriyle arasındaki bağın nasıl olması veya olmaması gerektiğini de görmüş oluyorlar” (Ö10).

“Bu ders sayesinde öğretmenin sahada daha önce bulunarak okul ve sınıf ortamını görmesi ileride yaşayacağı birçok olumlu veya olumsuz durumları önceden görüp tecrübe etmelerine olanak sağlamaktadır” (Ö3).

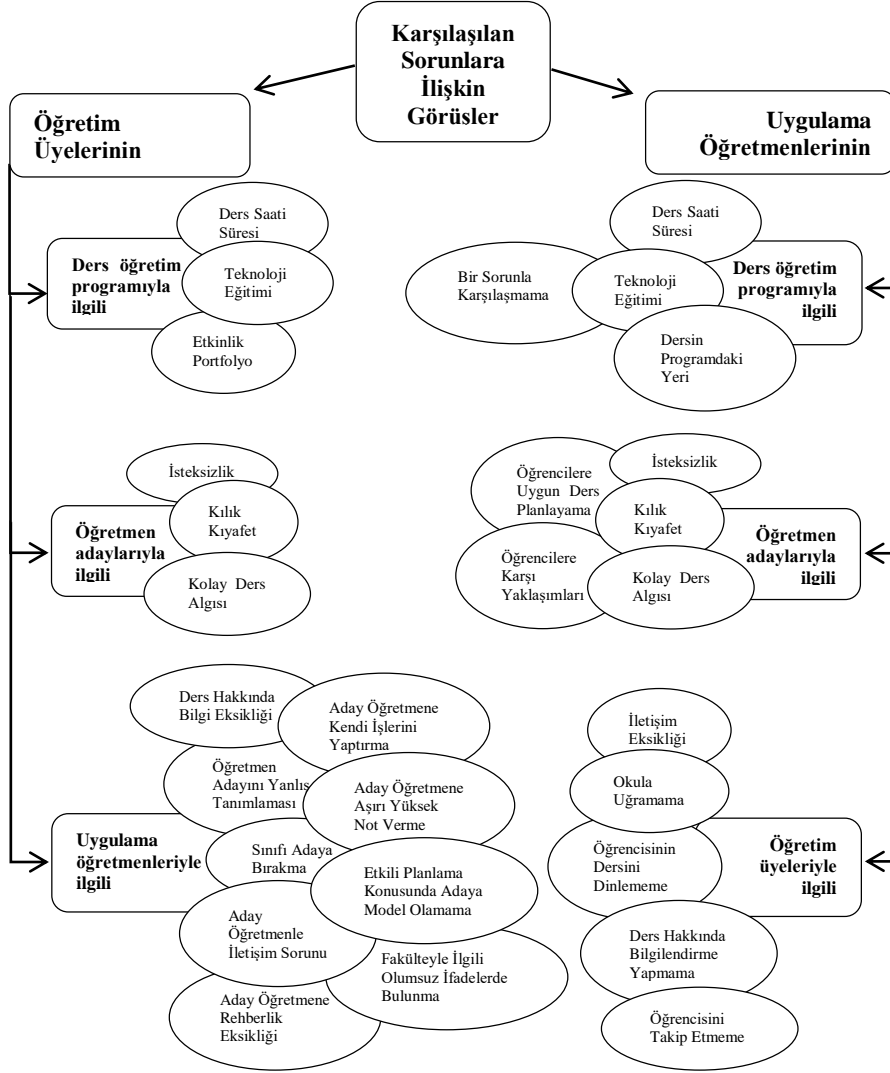
“Öğretmen adayları ilk staja geldiği günle son gün arasında o mesleği yapıp yapamayacaklarını aslında bu ders sayesinde anlıyorlar. Aslında onların bu ders sayesinde bakış açıları değişebiliyor olumlu veya olumsuz yönde” (Ö8).

“Öğretmen adaylarının öğretmenlik yapmasının dışında evrak dosyalama, gelen evrak, giden evrak kayıt etme gibi resmi işlemleri de bu ders kapsamında öğreniyorlar. Çünkü tek öğretmenli okullarda bu işleri yapacaklar” (Ö7).

Öğretmenlik uygulaması dersinin aday öğretmenlere katkısına ilişkin öğretim üyelerinin ve uygulama öğretmenlerinin görüşleri kuram-uygulama ilişkisi, okul içi iletişim, okul ve sınıf ortamı ve mesleki tutum kategorileri altında benzerlik gösterirken öz değerlendirme ve evrak işleri kategorilerinde ise farklılaşmaktadır.

Tema 2. Öğretmenlik Uygulaması Dersinde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Öğretim Üyelerinin Ve Uygulama Öğretmenlerinin Görüşleri

Öğretim üyelerinin ve uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması dersine yönelik görüşlerinin belirlenmesine ilişkin ulaşılan ikinci tema öğretmenlik uygulaması dersinde karşılaşılan sorunlardır.

Şekil 3. Öğretmenlik uygulaması dersinde karşılaşılan sorunlara yönelik öğretim üyelerinin ve uygulama öğretmenlerinin görüşlerine ilişkin alt temalar, kategoriler ve alt kategoriler

Öğretmenlik uygulaması dersinde karşılaşılan sorunlara yönelik görüşler “öğretim üyeleri” ve “uygulama öğretmenleri” görüşleri olmak üzere iki alt tema altında toplanmış olup ilgili kategoriler ve alt kategorilerle birlikte Şekil 3’te sunulmuştur.

Şekil 3'e göre, öğretmenlik uygulaması dersinde karşılaşılan sorunlara yönelik belirlenen alt temalara ilişkin ortaya çıkan kategoriler ve alt kategoriler incelendiğinde, öğretim üyelerinin öğretmenlik uygulaması dersinde karşılaştığı sorunlara ilişkin görüşleri “dersin öğretim programıyla ilgili”, “öğretmen adaylarıyla ilgili” ve “uygulama öğretmenleriyle ilgili” olmak üzere üç kategoride toplanmıştır. Uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması dersinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerinin ise “dersin öğretim programıyla ilgili”, “öğretmen adaylarıyla ilgili” ve “öğretim üleriyle ilgili” olmak üzere üç kategoride toplanmıştır.

Öğretim üyelerinin karşılaştığı sorunlara yönelik görüşleri, ders öğretim programıyla ilgili; “ders saati süresi”, “teknoloji eğitimi” ve “etkinlik portfolyo”, öğretmen adaylarıyla ilgili; “isteksizlik”, “kılık kıyafet” ve “kolay ders algısı”, uygulama öğretmenleriyle ilgili de; “ders hakkında bilgi eksikliği”, “öğretmen adayını yanlış tanımlaması”, “sınıfı adaya bırakma”, “aday öğretmenle iletişim sorunu”, “aday öğretmene rehberlik eksikliği”, “aday öğretmene kendi işlerini yaptırma”, “aday öğretmene aşırı yüksek not verme”, “etkili planlama konusunda adaya model olamama” ve “fakülteyle ilgili olumsuz ifadelerde bulunma” gibi kategorilerde birleştirilmiştir. Öğretim üyelerinin dersin öğretim programına yönelik karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerinden bazıları şunlardır:

“Öğretmenlik uygulaması dersinin saati haftada bir gün değil en az iki gün olmalı. Çünkü öğrenciler girdiği sınıfa en az iki kere girmelerinin faydalı olacağını ifade ediyorlar” (A1).

“Teknolojinin hayatımızda önemli yer tuttuğu göz önüne alındığında ders içeriklerinde teknolojik cihazlar (akıllı tahta kullanımı gibi), yazılımlara yer verilmesinin gerekliliğine inanıyorum ve ders içeriğinin bu noktada yetersiz olduğunu düşünüyorum” (A3).

“Uygulama sürecinde aday öğretmenler tarafından kullanılan etkinlik portfolyolarının güncel olmadığını ve bu etkinliklerin öğretmen adayları tarafından yeterince aktif kullanılmadığını düşünüyorum” (A2).

Öğretim üyelerinin öğretmen adaylarıyla ilgili karşılaştığı sorunlara ilişkin görüşlerden bazıları şunlardır:

“Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine karşı isteksiz hal ve hareketler sergilemekte olduklarını gözlemliyorum” (A6).

“Öğretmen adaylarının kılık kıyafet konusunda alışmış oldukları öğrenci tarzını devam ettirmekte ısrar ettiklerini görüyoruz” (A1).

“Uygulama dersinin herkes tarafından başarılı bir ders olarak görülüyor olması” (A2).

Öğretim üyelerinin uygulama öğretmenleriyle ilgili karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerinden bazıları şöyledir:

“Uygulama öğretmenleri, öğretmenlik uygulaması dersi ile ilgili yeterince bilgi sahibi değiller” (A1).

“Okullardaki öğretmenler bizim öğretmen adaylarımızı öğretmen gibi değil de sıradan bir öğrenci gibi görüyorlar” (A6).

“Öğretmenlerin sınıfı öğretmen adayına bırakıp çıktıkları ve herhangi bir şekilde de yardımda bulunmadıklarını düşünüyorum” (A4).

“Öğretmenler aday öğretmenlerle iletişim kurmada sıkıntı yaşıyorlar, genelde ifadeleri şunu yap bunu yap gibi oluyor” (A5).

“Öğretmenler, aday öğretmenlerin yaptığı etkinlik ve uygulamalarla ilgili açıklama, yönlendirme veya rehberlik yapmama gibi sorunlarla karşılaşyoruz” (A3).

“Öğrencilerden de duyuyoruz öğretmenler aday öğretmenlere kendi işlerini yaptırıyorlar” (A1).

“Öğretmen adayları değerlendirme formlarına aşırı yüksek not veriyorlar. Etkili planlama konusunda öğretmen adaylarına model olmuyorlar ve fakültede hakkında da olumsuz söylemlerde bulunuyorlar derslerle ilgili falan” (A2).

Uygulama öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlara yönelik görüşleri ise, dersin öğretim programıyla ilgili; “ders saati süresi”, “teknoloji eğitimi”, “dersin programdaki yeri” ve “herhangi bir sorunla karşılaşmama”, öğretmen adaylarıyla ilgili; “isteksizlik”, “kılık kıyafet”, “kolay ders algısı”, “öğrencilere uygun ders planlayamama” ve “öğrencilere karşı yaklaşımları”, öğretim üyeleriyle ilgili de; “okula uğramama”, “öğrencisinin dersini dinlememe”, “öğrencisini takip etmeme”, “ders hakkında bilgilendirme yapmama” ve “iletişim eksikliği” gibi kategorilerde birleştirilmiştir. Uygulama öğretmenlerinin dersin öğretim programına yönelik karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerinden bazıları şunlardır:

“Stajyer öğrencilerin haftada bir gün gelmeleri onların mesleğe başlamaları için önemli bir adım olarak görülse de ben yetersiz olarak buluyorum. Bu süre artmalı bence” (Ö5).

“Öğretmenlik uygulaması dersi bence 3. sınıf 2. dönem ile 4. sınıf 1. dönem olmalıydı. Çünkü öğrenciler KPSS’ye hazırlandıkları için haklı olarak bu dersi hakkıyla yerine getiremiyorlar” (Ö8).

“Bence akıllı tahtaların kullanımı gibi teknolojik araçların kullanımına yönelik dersler verilmeli üniversitede” (Ö7).

Uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarıyla ilgili karşılaştığı sorunlara ilişkin görüşlerden bazıları şunlardır:

“Öğretmen adayları ders anlatırken sınıf içinde veya okulda isteksiz olduklarını zil çalsa da bir an önce bugün bitse de kurtulsak diye düşündüklerini görebiliyorum” (Ö1).

“Öğretmen adayları kılık kıyafet konusunda dikkat etmiyorlar” (Ö9).

“Bu derse öğretmen adayları gereken önemi vermiyor, çok basit herkes tarafından kolayca geçilen bir ders olarak algılıyorlar” (Ö6).

“Stajyer öğrenciler çocuklara nasıl yaklaşılacağı noktasında sıkıntılarının olduğunu düşünüyorum. Hatta üniversitede bu konunun üzerinde durulması gerektiğine de inanıyorum” (Ö10).

“Öğretmen adayları ders anlatırken ve ders planını hazırlarken öğrenci seviyelerine pek dikkat etmiyorlar, onların çocuk olduğunu unutuyorlar” (Ö4).

Uygulama öğretmenlerinin öğretim üyeleriyle ilgili karşılaştığı sorunlara ilişkin görüşlerinden bazıları şöyledir:

“Öğretim üyeleri okula hiç gelmiyor. Öğrencisini takip etmiyor, anlattığı dersi dinlemiyor” (Ö2).

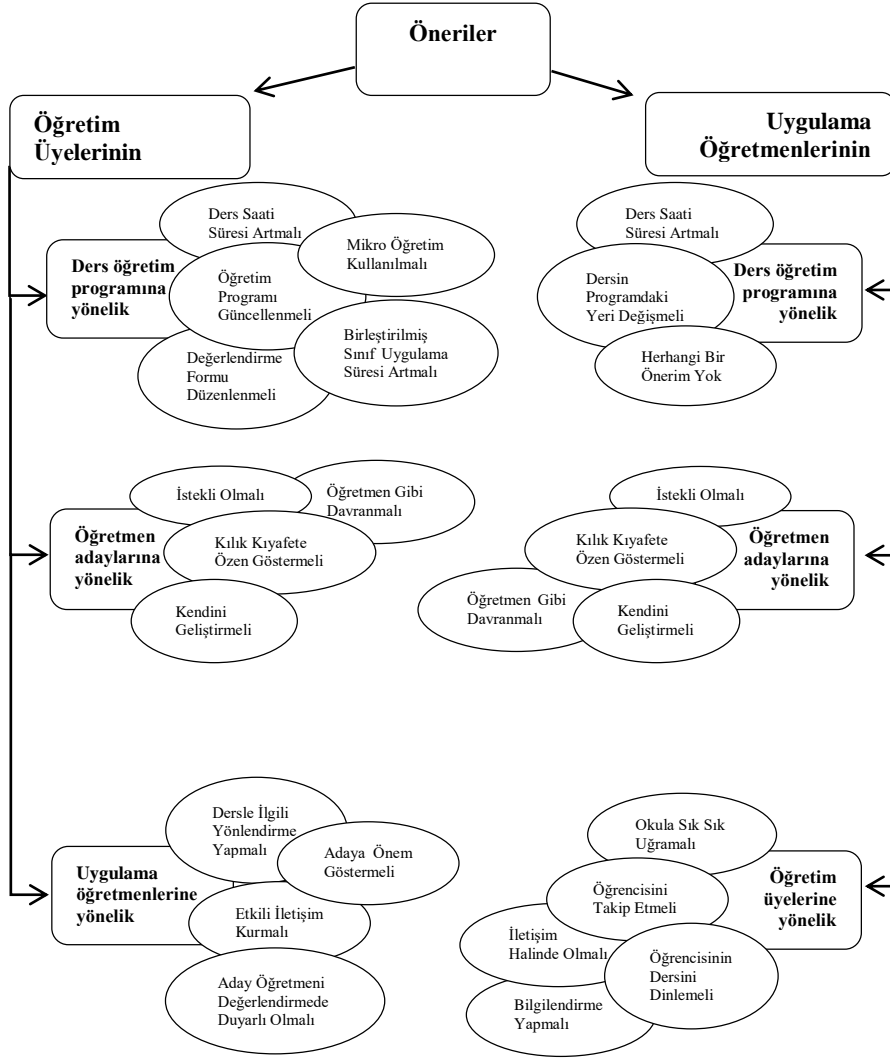
“Stajyer öğrencileri okula gönderiyorlar gelip takip edip dinlemiyorlar, dersin okul boyutunda neler yapılacak açıklamalar yapmıyorlar. Hatta bizle iletişim kurmak için bile uğraşmıyorlar” (Ö7).

“Üniversite hocaları hiç okula uğramıyorlar bile. Aynı zamanda da ders ile ilgili bilgilendirme de yapmıyorlar, yapsalar çok daha verimli geçer bu ders hem bizim hem de öğrenciler için” (Ö3).

Öğretmenlik uygulaması dersinde karşılaşılan sorunlara yönelik öğretim üyelerinin ve uygulama öğretmenlerinin dersin öğretim programıyla ilgili görüşleri; ders saati süresi ve teknoloji eğitimi kategorilerinde benzerlik gösterirken etkinlik portfolyo, dersin programdaki yeri ve bir sorunla karşılaşmama kategorilerinde farklılaşmaktadır. Ayrıca öğretim üyelerinin ve uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarıyla ilgili görüşleri ise; isteksizlik, kılık kıyafet ve kolay ders algısı kategorilerinde benzerlik gösterirken öğrencilere uygun ders planlayamama ve öğrencilere karşı yaklaşımları kategorilerinde farklılık göstermektedir.

Tema 3. Öğretim Üyelerinin Ve Uygulama Öğretmenlerinin Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Daha Etkili Yürütülmesine Yönelik Önerileri

Öğretim üyelerinin ve uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması dersine yönelik görüşlerinin belirlenmesine ilişkin ulaşılan üçüncü tema öğretmenlik uygulaması dersinin daha etkili yürütülmesine yönelik önerilerdir. Öğretmenlik uygulaması dersine yönelik öneriler de “öğretim üyeleri” ve “uygulama öğretmenleri” görüşleri olmak üzere iki alt tema altında toplanmış olup ilgili kategoriler ve alt kategorilerle birlikte Şekil 4’te sunulmuştur.

Şekil 4. Öğretim üyelerinin ve uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması dersinin daha etkili yürütülmesine yönelik önerilerine ilişkin alt temalar, kategoriler ve alt kategoriler

Şekil 4'e göre, öğretmenlik uygulaması dersinin daha etkili yürütülmesine yönelik belirlenen alt temalara ilişkin ortaya çıkan kategoriler ve alt kategoriler incelendiğinde, öğretim üyelerinin daha etkili öğretmenlik uygulaması dersine

yönelik önerileri “ders öğretim programına yönelik”, “öğretmen adaylarına yönelik” ve “uygulama öğretmenlerine yönelik” olmak üzere üç kategori altında toplanmıştır. Uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması dersine yönelik önerileri ise “ders öğretim programına yönelik”, “öğretmen adaylarına yönelik” ve “öğretim üyelerine yönelik” olmak üzere üç kategori altında toplanmıştır.

Öğretim üyelerinin daha etkili öğretmenlik uygulaması dersine yönelik önerileri, dersin öğretim programına yönelik; “ders saati süresi artmalı”, “öğretim programı güncellenmeli”, “değerlendirme formu düzenlenmeli”, “mikro öğretim kullanılmalı” ve “birleştirilmiş sınıf uygulama süresi artmalı”, öğretmen adaylarına yönelik; “istekli olmalı”, “kılık kıyafete özen göstermeli”, “kendini geliştirmeli” ve “öğretmen gibi davranmalı”, uygulama öğretmenlerine yönelik de; “dersle ilgili yönlendirme yapmalı”, “etkili iletişim kurmalı”, “aday öğretmeni değerlendirmede duyarlı olmalı”, ve “adaya önem göstermeli” gibi alt kategorilerde birleştirilmiştir. Öğretim üyelerinin dersin öğretim programına yönelik önerilerinden bazıları şunlardır:

“Ders saati süresi haftada bir günden en az iki güne çıkarılmalı” (A4).

“Teknolojinin kullanımına yönelik müfredat güncellenmeli” (A1).

“Öğretmen adaylarını değerlendirmek için hazırlanan formlar detaylı bir şekilde düzenlenmeli” (A6).

“Her öğrenciyi okula gidip ders anlatmasını fakültedeki yoğunluktan dolayı dinleyemiyoruz. Buna alternatif olarak mikro öğretim yönteminin kullanılmasıyla bu eksiği kapatabiliriz belki” (A2).

“Ders kapsamında öğretmen adaylarının daha çok köylerde görev yapacak olması sebebiyle birleştirilmiş sınıflarda uygulama saatinin artırılarak bu okullarda daha fazla uygulama imkanı verilebilir” (A3).

Öğretim üyelerinin öğretmen adaylarına yönelik önerilerine ilişkin görüşlerden bazıları şunlardır:

“Öğretmen adaylarının KPSS çalışma veya başka nedenlerden dolayı uygulama okuluna gitme noktasında isteksiz olduklarını görüyorum. Bu mesleği yapmak istiyorlarsa daha fazla istekli olmaları gerektiğini düşünüyorum” (A4).

“Aday öğretmenlerimizin kılık kıyafet konusunda daha dikkatli olmaları gerekir. Ayrıca onları artık bir öğretmen olarak gördüğümüz için öğretmen gibi davranmaları gerekir diye düşünüyorum” (A6).

“Aday öğretmenler kendilerini geliştirecek konferans, seminer, sempozyum gibi bilimsel etkinlikleri de takip etmelidir” (A3).

Öğretim üyelerinin uygulama öğretmenlerine yönelik önerilerinden bazıları şunlardır:

“Uygulama öğretmenleri aday öğretmenler ders anlatırken sınıfta bulunarak gerekli yönlendirmeleri yapmasının öğretmen adayı için çok önemlidir” (A6).

“Öğretmenler aday öğretmenlerle iletişim halinde olarak onların ders anlatacağı günden bir gün önce gelip konularını almaları plan hazırlarken veya başka süreçlerde sürekli iletişim halinde olmaları öğretmen adaylarını hem rahatlatır hem de kendini daha iyi hissetmesine yardımcı olur” (A5).

“Bazı öğretmenlerin öğrencileri değerlendirirken herkesi eşit tutması herkese aynı puanı vermesi bu işi hakkıyla yapanla yapmayan arasında eşitsizliğe neden olduğunu düşünüyorum. Bu durumun yaşanmaması için öğretmenlerin değerlendirme sürecinde objektif olmaları gerekir” (A2).

“Uygulama öğretmenlerinin bizim öğretmen adaylarımıza öğretmen olarak değil de kendi öğrencisiymiş gibi davrandığına dair şeyler duyuyoruz. Bu durumlara dikkat edilmeli ve öğretmenlerin, geleceğin öğretmeni aday öğretmenlerimize öğretmen gibi davranmaları gerektiğini düşünüyorum” (A4).

Uygulama öğretmenlerinin daha etkili öğretmenlik uygulaması dersine yönelik önerileri, dersin öğretim programına yönelik; “ders saati süresi artmalı”, “dersin programındaki yeri değişmeli” ve “herhangi bir önerim yok”, öğretmen adaylarına yönelik; “istekli olmalı”, “kılık kıyafete özen göstermeli”, “kendini geliştirmeli” ve “öğretmen gibi davranmalı”, uygulama öğretmenlerine yönelik de; “okula sık sık uğramalı”, “öğrencisini takip etmeli”, “öğrencisinin dersini dinlemeli”, “iletişim halinde olmalı” ve “bilgilendirme yapmalı” gibi alt kategorilerde birleştirilmiştir. Uygulama öğretmenlerinin dersin öğretim programına yönelik önerilerinden bazıları şunlardır:

“Öğretmenlik uygulaması dersinin uygulama kısmı daha fazla zamana yayılmalı” (Ö5).

“Aday öğretmenlerin yaparak yaşayarak öğreneceği göz önüne alınırsa bence 2. sınıftan itibaren bu ders uygulanmalı diye düşünüyorum” (Ö2).

Uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarına yönelik önerilerine ilişkin görüşlerden bazıları şunlardır:

“Uygulama okulunda bulunma konusunda daha istekli olmalarını, kendilerini bir iki yıl sonra buralarda hayal ederek daha dikkatli davranmalarının faydalı olacağını düşünüyorum” (Ö5).

“Aday öğretmenler fakültedeki derse gider gibi öğrencilerin karşısına çıkıyor. Bu durum hoş olmuyor aday öğretmenlerin kılık kıyafetlerine dikkat etmeleri gerekir” (Ö10).

“Öğretmen adayları kendi meslekleri ile ilgili kitaplar okunmalı veya filmler izlemelidir” (Ö9).

“Öğretmen adaylarının bazılarında gözlemliyorum okulda öğretmen gibi değil de çocuk gibi davranıyor. Bence öğretmen adayları öğretmen gibi davranmalıdır” (Ö1).

Uygulama öğretmenlerinin öğretim üyelerine yönelik önerilerlerinden bazıları şunlardır:

“Kaç haftadır öğrenciler geliyor ama daha hocaları gelmedi bile. Öğretim üyelerinin daha sık okula gelmeleri gerektiğini düşünüyorum” (Ö4).

“Öğrencilerinin sınıf ortamındaki durumunu ve okuldaki hal ve hareketlerini takip etmeliler” (Ö9).

“En azından iki haftada bir de olsa gelip öğretmen adaylarını uygulama ortamında gözlemlemeli diye düşünüyorum” (Ö5).

“Öğretim üyelerinin ayda bir kez de olsa bizle veya okul idaresi ile iletişime geçerek en azından öğrencilerinin okuldaki durumları hakkında bilgi almasının faydalı olacağı düşüncesindeyim” (Ö7).

“Öğretim üyeleri bu ders kapsamının içeriği veya nasıl olması gerektiği ile ilgili okula gelip bilgilendirme çalışması yapmalı diye düşünüyorum” (Ö3).

Öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin öğretim üyelerinin ve uygulama öğretmenlerinin dersin öğretim programına yönelik önerileri; ders saati süresi artmalı kategorisinde benzerlik gösterirken öğretim programı güncellenmeli, değerlendirme formu düzenlenmeli, mikro öğretim kullanılmalı ve birleştirilmiş sınıf uygulama süresi artmalı, dersin programındaki yeri değişmeli ve herhangi bir önerim yok kategorilerinde farklılaşmaktadır. Ayrıca öğretim üyelerinin ve uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarına yönelik önerileri de istekli olmalı, kılık kıyafete özen göstermeli, kendini geliştirmeli ve öğretmen gibi davranmalı kategorilerinde benzerlik göstermektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmaya katılan katılımcılar, öğretmenlik uygulaması dersinin aday öğretmenlere; “kuram-uygulama ilişkisi”, “okul içi iletişim”, “okul ve sınıf ortamı” ve “mesleki tutum” gibi kategorilerde katkı sağladığına yönelik görüşler belirtmişlerdir. Ayrıca öğretim üyeleri öz değerlendirme, uygulama öğretmenleri de “evrak işleri” konusunda katkı sağladığına ilişkin görüşlerde bulunmuşlardır. Araştırmanın bu bulgusunda öğretim üyelerinin ve uygulama öğretmenlerinin görüşlerinin iki kategori dışında benzer kategoriler altında toplandığı görülmüştür. Ayrıca öğretmenlik uygulaması dersi, öğretmen adaylarının daha önceden edinmiş olduğu kuramsal bilgileri (sınıf yönetimi, öğrenme öğretme süreci, etkili iletişim vb.) pekiştirmesine ve meslek yaşamında gerekli olacak becerileri uygulamasına olanak sağladığı söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğretim üyeleri ve uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması dersinde, dersin öğretim programıyla ilgili yaşadıkları sorunlara ilişkin görüşleri; “ders saati süresi” ve “teknoloji eğitimi” kategorilerinde benzerlik gösterirken öğretim üyeleri farklı olarak “etkinlik portfolyo”, uygulama öğretmenleri de “dersin programdaki yeri” ve “bir sorunla karşılaşmama” kategorilerinde

görüşlerini belirtmişlerdir. Öğretmenlik uygulaması dersinin haftada bir gün ile sınırlı kalmasının öğretmen adaylarının mesleği benimsemeleri için ve uygulama sürecinde kendilerini göstermeleri açısından yetersiz olduğu söylenebilir. Ayrıca öğretmen adaylarına akıllı tahta, eğitimsel yazılımların kullanımı gibi teknolojiyle birleştirilmiş bir eğitimin verilmesinin onlara katkı sağlayacağı da belirtilebilir. Arkün-Kocadere ve Aşkar (2013) ile Seçer, Çeliköz ve Kayılı'nın (2010) çalışmalarında da uygulama ders saati sürelerinin yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlik uygulaması dersinde öğretim üyelerinin ve uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarıyla ilgili yaşadıkları sorunlara ilişkin görüşleri; “isteksiz olma”, “kılık kıyafet” ve “kolay ders algısı” kategorilerinde toplanmıştır. Ayrıca uygulama öğretmenleri, “öğrencilere uygun ders planlayamama” ve “öğrencilere karşı yaklaşımları” kategorilerine yönelik görüşler de belirtmiştir. Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinde isteksiz olması, kılık kıyafet düzenine alışamaması, öğrenci düzeylerine uygun olarak dersi planlayamaması, öğrencilerle iletişim sorunu yaşaması meslek yaşamı için sorun oluşturabilir. Seçer ve diğ. (2010) tarafından yapılan araştırmada da sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması dersinde yaşadığı sorunların başında öğretmen adaylarının uygulamaya isteksiz olması, sorumluluklarını bilmemesi, ders içeriğinde, plan hazırlamada ve etkinliklerde problem yaşaması gibi sorunlar bulunmuştur.

Öğretim üyelerinin öğretmenlik uygulaması dersinde uygulama öğretmenleriyle ilgili karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri; “ders hakkında bilgi eksikliği”, “öğretmen adayını yanlış tanımlaması”, “sınıfı adaya bırakma”, “aday öğretmenle iletişim sorunu”, “aday öğretmene rehberlik eksikliği”, “aday öğretmene kendi işlerini yaptırma”, “aday öğretmene aşırı yüksek not verme”, “etkili planlama konusunda adaya model olamama” ve “fakülteyle ilgili olumsuz ifadelerde bulunma” kategorilerinde bir araya getirilmiştir. Bu doğrultuda Öğretmenlik Uygulaması dersi için uygulama öğretmenlerinin belirlenmesine yönelik bazı ölçütlerin getirilmesinin, öğretmen adaylarının daha nitelikli biçimde yetişmesine katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Nitekim Paker (2008) de çalışmasında araştırmada, uygulama okulunda her öğretmene uygulama öğretmeni olarak görev verilmemesinin ve uygulama öğretmenlerinin deneyimli ve öğretmen yetiştirmeye gönüllü öğretmenlerden seçilmesinin önemi üzerinde durmuştur. Boz ve Boz (2006), Gorgen ve diğ. (2012), Sağ (2008), Yılmaz'ın (2011) araştırmalarında da öğretmen adaylarının uygulama okulunda öğretmen olarak görülmedikleri veya benimsenmedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Eraslan'ın (2009) yaptığı araştırmada da öğretmen adaylarının önemli bir bölümü yaptıkları uygulama esnasında, uygulama öğretmenin çoğu zaman sınıfta bulunmadığını belirtmiştir. Ayrıca Baştürk (2009), Kiraz (2002), Sağ (2008), Seçer ve diğ. (2010), Silay ve Gök (2004) ve Özbek ve Aytakin (2003) çalışmalarının sonuçları da araştırmanın bu bulgusunu destekler niteliktedir.

Uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması dersinde, öğretim üleriyle ilgili karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri; “okula uğramama”, “öğrencisinin

dersini dinlememe”, “öğrencisini takip etmeme”, “ders hakkında bilgilendirme yapmama” ve “iletişim eksikliği” kategorilerinde toplanmıştır. Öğretmenlik uygulamalarına yönelik yapılan araştırmalarda (Baştürk, 2009; Paker, 2008; Ramazan ve Yılmaz, 2017; Sağ, 2008; Saracaloğlu, Serin, Bozkurt ve Serin, 2004; Silay ve Gök 2004; Yapıcı ve Yapıcı, 2004) öğretim elemanlarının danışmanlık, izleme ve denetim gibi görevleri ile ilgili sorunların olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yeşilyurt ve Semerci (2011) de uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulamasında karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerinin incelendiği çalışma sonucunda da öğretim üyelerinin, uygulamalarda öğretmen adaylarını denetleme konusunda zayıf oldukları saptanmıştır. Ayrıca Nayır ve Çınkır’ın (2014) araştırmasında da öğretmenlik uygulaması dersinde yaşanan ortak sorunlardan birinin de fakülte-okul arasındaki işbirliği eksikliğinden kaynaklandığı görülmüştür.

Öğretim üyelerinin, daha etkili bir öğretmenlik uygulaması dersi için dersin öğretim programına ilişkin önerileri; “ders saati süresi artmalı”, “öğretim programı güncellenmeli”, “değerlendirme formu düzenlenmeli”, “mikro öğretim kullanılmalı” ve “birleştirilmiş sınıf uygulama süresi artmalı” kategorilerinde, uygulama öğretmenlerinin görüşleri de; “ders saati süresi artmalı”, “dersin programdaki yeri değişmeli” ve “herhangi bir önerim yok” kategorilerinde toplanmıştır. Hem öğretim üyelerinin hem de uygulama öğretmenlerinin “ders saati süresi artmalı” kategorisine yönelik görüşleri ders saatinin artırılmasının gerektiği ve bunun bir gereksinim olduğu biçiminde yorumlanabilir. Görgen ve diğ. (2012), Nayır ve Çınkır (2014), Seçer ve diğ. (2010) ve Şimşek ve diğ. (2013) çalışmalarında da bu araştırma bulgusunun sonuçlarına paralel olarak öğretmenlik uygulaması ders saati süresinin artırılmasına yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Öğretim üyelerinin ve uygulama öğretmenlerinin daha etkili bir öğretmenlik uygulaması dersi için öğretmen adaylarına ilişkin önerileri; “istekli olmalı”, “kılık kıyafete özen göstermeli”, “kendini geliştirmeli” ve “öğretmen gibi davranmalı” kategorilerinde bir araya getirilmiştir. Araştırmanın bu bulgularında hem öğretim üyeleri hem de uygulama öğretmenleri aynı kategorilere yönelik benzer görüşlerde bulunmuştur. Öğretmen adaylarının uygulama okullarında istekli olması, kılık kıyafete özen göstermesi, mesleki anlamda kendilerini geliştirmesi ve öğretmen gibi davranması onların meslek yaşamına uyum sağlamasını kolaylaştırabilir.

Öğretim üyelerinin, daha etkili bir öğretmenlik uygulaması dersi için uygulama öğretmenlerine ilişkin önerileri; “dersle ilgili yönlendirme yapmalı”, “etkili iletişim kurmalı”, “aday öğretmeni değerlendirmede duyarlı olmalı” ve “adaya önem gösterilmeli” kategorilerinde toplanmıştır. Dursun ve Kuzu’nun (2008) araştırmasında da öğrencilere daha fazla danışmanlık yapılmalı, öğretmen adayı, uygulama öğretmeni ve öğretim üyelerinin sürekli birbirleriyle iletişim halinde olmalı ve öğretmen adaylarını değerlendirmede uygulama öğretmenleri daha nesnel olmalı gibi sonuçlara ulaşılmıştır. Bu sonuçlar da araştırmanın bu bulgusunu desteklemektedir.

Uygulama öğretmenlerinin daha etkili bir öğretmenlik uygulaması dersi için öğretim üyelerine ilişkin önerileri; “okula sık sık uğramalı”, “öğrencisini takip etmeli”, “öğrencisinin dersini dinlemeli”, “iletişim halinde olmalı” ve “bilgilendirme yapmalı” kategorilerinde bir araya getirilmiştir. Seçer ve diğ. (2010) ile Sılay ve Gök’ün (2004) çalışmalarında da fakülte-okul işbirliğinin sağlanmasına ve uygulamaya başlamadan önce öğretmenlerin bilgilendirilmesine yönelik önerilerin belirtildiği görülmektedir. Nitekim Uygulama Öğrencilerinin Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim-Öğretim Kurumlarında Yapacakları Öğretmenlik Uygulamalarına İlişkin Yönerge’de (MEB, 2018) öğretim elemanlarının sorumlu oldukları okulları daha sık ziyaret etmeleri ve bir dönemde en az dört kez uygulama öğrencisinin dersini dinlemeleri gerektiği vurgulanmıştır.

Araştırma sonucunda araştırmaya katılan uygulama öğretmenlerine, öğretmen adaylarında gördükleri olumsuz davranışların düzeltilmesi için uygulama akademisyeni ile işbirliği yapmaları; araştırmaya katılan öğretim üyelerinin, uygulama okullarını daha sık ziyaret etmeleri, uygulama sürecini izlemeleri ve öğrencilerinin ders anlatımlarını dinlemeleri; araştırmaya katılan öğretim üyeleri ve uygulama öğretmenlerinin beraber çalıştıkları uygulama öğretmenleri ve öğretim üyeleriyle düzenli iletişim kurmaları önerilebilir. Ayrıca diğer araştırmacılar için benzer araştırmaların daha geniş örneklem üzerinde yürütülmesi de bu araştırma sonucunda sunulabilecek bir başka öneridir.

Kaynakça

- Arkün-Kocadere, S. ve Aşkar, P. (2013). Okul uygulamaları derslerine ilişkin görüşlerin incelenmesi ve bir uygulama modeli önerisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(2), 27-43.
- Azar, A. (2003). Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin görüşlerinin yansımaları. *Milli Eğitim Dergisi*, 159. http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/milli_egitim_dergisi/159/azar.htm adresinden edinilmiştir.
- Baştürk, S. (2009). Öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adaylarının görüşlerine göre incelenmesi. *İlköğretim Online*, 8(2), 439-456.
- Ben-Peretz, M. (2001). The impossible role of teachers in a changing world. *Journal of Teacher Education*, 52(1), 48-56.
- Boz, N., and Boz, Y. (2006). Do prospective teachers get enough experience in school placements? *Journal of Education for Teaching*, 32(4), 353-368.
- Christensen, L. B., Johnson, R. B. and Turner L. A. (2015). *Araştırma yöntemleri: Desen ve analiz*. (A. Aypay, Çev.). Ankara: Anı Yayıncılık.

- Dursun, Ö. Ö. ve Kuzu, A. (2008). Öğretmenlik uygulaması dersinde yaşanan sorunlara yönelik öğretmen adayı ve öğretim elemanı görüşleri. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, (25), 159-178.
- Eraslan, A. (2009). İlköğretim matematik öğretmen adaylarının “öğretmenlik uygulaması” üzerine görüşleri. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 3(1), 207-221.
- Görgeç, İ., Çokçalışkan, H. ve Korkut, Ü. (2012). Öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adayları, uygulama öğretmenleri ve uygulama öğretim üyeleri açısından işlevselliği. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (28), 56-72.
- Guillaume, A.M., and Rudney, G.L. (1993). Student teachers' growth toward independence: An analysis of their changing concerns. *Teaching & Teacher Education*, 9, 65- 80.
- Güzel, H., Berber, N. C. ve Oral, İ. (2010). Eğitim fakültesi uygulama okulları işbirliği programında görevli öğretmenlerin ve öğretim elemanlarının öğretmenlik uygulamasına yönelik görüşleri. *Kastamonu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 19-36.
- Hagan, F. E. (2006). *Research methods in criminal justice and criminology*. Boston: Allyn and Bacon.
- Karadüz, A., Eser, Y., Şahin, C. ve İlbağ, A. B. (2009). Eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin görüşlerine göre öğretmenlik uygulaması dersinin etkililik düzeyi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(11), 442-455.
- Kavcar, N., Sılay, İ., Çakır, M. ve Aygün, M. (1999). Okul deneyimi dersi üzerine bir inceleme. *III. Fen Bilimleri Eğitimi Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Kiraz, E. (2002). Öğretmen adaylarının hizmet öncesi mesleki gelişiminde uygulama öğretmenlerinin işlevi. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 2(1), 183-196.
- Küçükahmet, L. (2002). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Mcnamara, D. (1995). The influence of student teachers' tutors and mentors upon their classroom practice: An exploratory study. *Teaching & Teacher Education*, 11(1), 51- 61.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2018). Uygulama öğrencilerinin Millî Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim öğretim kurumlarında yapacakları öğretmenlik uygulamasına ilişkin yönerge (2729 Haziran, 2018). https://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_07/06104800_YYretmenlik_UygulamasY_YYnergisi-haziran-2018.pdf adresinden edinilmiştir.

- Nayır, F. ve Çinkır, Ş. (2014). Uygulama öğretmenleri, yöneticileri ve pedagojik formasyon öğrencilerinin okullarda öğretmenlik uygulamasında karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 4(7), 71-86.
- Özbek, T. Z. ve Aytekin, F. (2003). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine bakış açıları ve öğretmenlik uygulaması dersinde memnuniyet durumları üzerinde bir araştırma. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 284(2), 31-39.
- Paker, T. (2008). Öğretmenlik uygulamasında öğretmen adaylarının uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanının yönlendirmesiyle ilgili karşılaştıkları sorunlar. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(1), 132-139.
- Ramazan, O. ve Yılmaz, E. (2017). Okul öncesi öğretmen adaylarının okul deneyimi ve öğretmenlik uygulamalarına yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 332-349.
- Sağ, R. (2008). Öğretmen adaylarının uygulama öğretmenlerinden, uygulama öğretim elemanlarından ve uygulama okullarından beklentileri. *Eurasian Journal of Educational Research*, (32), 117-132.
- Saracaloğlu, A. S., Serin, O., Bozkurt, N. ve Serin, U. (2004). Öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarını etkileyen faktörler. *Çağdaş Eğitim*, 29(311), 16-27.
- Sarıçoban, A. (2008). Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin uygulama öğretmenleri ve öğretmen adaylarının görüşleri. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 31-55.
- Seçer, Z., Çeliköz, N. ve Kayılı, G. (2010). Okul öncesi öğretmenliği okul uygulamalarında yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 128-152.
- Sılay, İ ve Gök, T. (2004, Temmuz). *Öğretmen adaylarının uygulama okullarında karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunları gidermek amacıyla hazırlanan öneriler üzerine bir çalışma*. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayında sunulan sözlü bildiri, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Şimşek, S., Alkan, V. ve Erdem, A. R. (2013). Öğretmenlik uygulamasına ilişkin nitel bir çalışma. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(34), 63-73.
- Şişman, M. ve Acat, B. (2003). Öğretmenlik uygulaması çalışmalarının öğretmenlik mesleğinin algılanmasındaki etkisi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 235-250.
- Topkaya, E. Z. ve Yalın, M. (2005). Uygulama öğretmenliğine ilişkin tutum ölçeği geliştirilmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 1(1-2), 14-24.
- Yapıcı, Ş. ve Yapıcı, M. (2004). Öğretmen adaylarının okul deneyimi I dersine ilişkin görüşleri. *İlköğretim Online*, 3(2), 54-59.

- Yeşilyurt, E. ve Semerci, Ç. (2011). Uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması sürecinde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Akademik Bakış Dergisi*, (27), 1-23.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yılmaz, M. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik uygulaması dersini yürüten öğretim elemanlarına ilişkin görüşleri. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(4), 1377-1387.

Etik Kurul Kararı

Bu araştırma, dergimize 01.01.2020 tarihinden önce gönderildiği için etik kurul kararı zorunluluğu taşımamaktadır.

Primary School Teachers' and Faculty Members' Views about Teaching Practice Course¹

ARTICLE TYPE	Received Date	Accepted Date	Published Date
Research Article	03.17.2020	05.09.2020	05.09.2020

Onur Batmaz ²

Yozgat Bozok University

Yusuf Ergen ³

Kahramanmaraş Sutcu Imam University

Abstract

This study investigated primary school teachers' and faculty members' opinions about the teaching practice course identified in the classroom teaching curriculum. Being qualitative in design, participants of this case study were six faculty members assigned with the teaching practice course at a faculty of education affiliated to a state university in Turkey and ten teachers working at practice schools at the time of data collection through the convenient sampling method. Data were collected via a semi-structured interview form developed by the researchers during the 2017-2018 fall semester and analysed through content analysis method. Based on the research findings, the participants have stated that the teaching practice course contributes to candidate teachers especially on putting theory into practice, intramural communication, developing a positive attitude towards teaching profession and gaining experience in the school and classroom setting and that they are confronted with problems related to the course duration and the use of educational technologies in the course. Besides, they have proposed such practical implications as "increasing the class hours for teaching practice", "revision of the existing course curriculum/content", "reconstructing the teaching evaluation forms", "use of micro-teaching" and "increasing the practical course hours of teaching in multi-grade classrooms".

Keywords: Teaching practice, primary school teachers, faculty members.

¹This study has been presented as oral presentation in the 3rd International Philosophy, Education, Art and Science History Symposium.

²Lecturer, Vocational School of Health Services, Department of Child Care and Youth Services, Child Development Program, E-posta: onur.batmaz@yobu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-9208-2645>

³Assist. Prof. Dr., Faculty of Education, Department of Elementary Education, Department of Classroom Teaching, E-posta: yergen22@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-4313-5354>

Purpose and Significance

Teaching practice is a practice that involves practice and activity intended for the professional training of candidate teachers. Thanks to the teaching practice course, candidate teachers have the opportunity to apply the knowledge, skills and attitudes that they have acquired theoretically before the teaching profession in a real environment. In addition, with the teaching practice course, the effective and coordinated work of the faculty members and the practice teachers, who are important factors in the training of candidate teachers, can contribute to both the training of qualified teachers and the efficiency of the teaching practice course.

Although teaching practices have contributed positively to the preparation of candidate teachers, there have been some problems in the process. This research is designed to determine the problems encountered in the process based on the previous studies related to the teaching practice course, and suggestions for the solution of these problems. This study is conducted to determine the opinions of the teachers and faculty members about teaching practice.

Method

This research adopts a case study design of qualitative research methods. The participants consist of the faculty members who carry out the teaching practice in the department of classroom education in the fall semester of the 2017-2018 academic year at the faculty of education at a state university in Turkey. The study sample consists of 6 faculty members and 10 teachers determined by the appropriate sampling method. The data collection tool adopted for this study is a semi-structured interview form prepared by the researchers. The interview questions were prepared based on the literature review conducted on the subject. Afterwards, 3 faculty members and 2 teachers were consulted about the interview form and the interview form was finalized with the corrections made in line with the opinions received. The interviews were carried out between October 9, 2017 and November 13, 2017; outside the course hours, in the teachers' room and the teaching rooms. The data obtained from the interviews were analyzed with the content analysis method. In addition, the findings were supported by direct quotations from the responses of the participants to the questions in the interview form. The teacher participants were named Ö1, Ö2, Ö3... and the faculty members, A1, A2, A3...

Results

Participants of the study stated that the Teaching Practice course has contributed to the knowledge of the candidate teachers in terms of theory-application relationship, in-school communication, school and classroom environment, professional attitude, self-assessment and paperwork.

The views of the faculty members and the practice teachers about the problems they experienced in the teaching practice course related to the curriculum are as follows: while the course hours were similar in terms of duration and technology

education categories, the faculty members did not have any problems in terms of their place in the curriculum and the problems they encountered in the curriculum.

The opinions of faculty members and practice teachers about the problems of candidate teachers in teaching practice courses are listed as reluctance, dressing and easy course perception categories. In addition, the practice teachers expressed opinions about the students' ability to plan appropriate courses and their approaches to students.

The opinions of the faculty members about the problems they encounter with the practice teachers in the teaching practice course are lack of information about the course, misidentification of the candidate teacher, leaving the class to the candidate, lack of communication, lack of guidance, making the candidate do his/her own work, giving high scores to the candidate teacher, not forming a successful model in terms of effective planning and making negative statements about the faculty.

The opinions of the practice teachers about the problems faced with the faculty members the teaching practice course are determined as high absence rates, student indifference for the course, not following his / her student, not giving information about the course and lack of communication.

Suggestions of the faculty members for the course curriculum for a more effective teaching practice course are grouped under 5 categories which are class hours should be increased, the curriculum should be updated, the evaluation form should be rearranged, the micro-teaching should be used and the combined class implementation period should be increased. The suggestions of the practice teachers are: the duration of the course hours should be increased, the course should be changed in the curriculum and no suggestion.

The views of the faculty members and the practice teachers on the candidate teachers' suggestions for a more effective teaching practice course can be summarised as: he/she should be willing, he/she should take care of his outfit, he/she must improve himself/herself and behave like a teacher.

The suggestions of faculty members for a more effective teaching practice course are listed as follows: there should be clear directions for the flow of the course, effective communication should be supported, the evaluation of the candidate teacher should be sensitive, and the candidate teacher should be taken seriously.

The opinions of the practice teachers about the faculty members' suggestions for a more effective teaching practice course are he/she should go to school frequently, follow his student, observe his/her student, be in communication and provide information.

Discussion and Conclusions

Participants of the study highlighted the course's contribution in terms of theory-practice relationship, in-school communication, school and classroom environment

and professional attitude. In addition, the faculty members stated the benefits for self-assessment and the practice teachers for the paperwork. In this finding, it was observed that the views of the faculty members and the teachers of the practice were collected under similar categories except for two categories. In addition, the teaching practice course provides an opportunity for candidate teachers to consolidate their previous theoretical knowledge (classroom management, learning, teaching, effective communication, etc.) and to apply the skills required in their professional life.

The views of the faculty members and the practice teachers about the problems they experienced in the teaching practice course related to the curriculum are as follows: while the course hour duration and technology education was similar in the categories, the faculty members differently expressed their opinions in the activities portfolio practice teachers, the categories place of the course in the curriculum and I did not encounter any problems. It is possible to say that the teaching practice course is limited to one day a week and it is possible to say that teacher candidates are inadequate in terms of adopting the profession and showing themselves in the application process. In addition, it can be stated that providing the teacher candidates a technology that is combined with smartboard and educational software will contribute to them. In the studies of Arkün-Kocadere and Aşkar (2013) and Seçer, Çeliköz and Kayılı (2010), it was concluded that the length of practice hours was insufficient.

The opinions of faculty members and practice teachers about teacher candidates' problems in teaching practice course are as follows: reluctance, costume and easy course perception categories. In addition, the practice teachers expressed opinions about the students' abilities to plan appropriate courses and their approaches to students. Teacher candidates are reluctant in the practice of teaching practice, they do not get used to the costume, they cannot plan a lesson according to their students' levels, they may have difficulties in their approaches to children and cause them to meet with many problems in their professional lives. In the study of Seçer et al. (2010), it was found that the problems of the teachers were being reluctant to practice candidate teachers', not knowing their responsibilities, having problems in course content, plan preparation and activities.

The opinions of the faculty members about the problems they encounter with the practice teachers during the course are as follows: lack of information about the course, misidentification of the candidate teacher, leaving the class to the candidate, problems in communication with the candidate teacher, lack of guidance to the candidate teacher, making the candidates to do their own works, giving high scores to the candidate teacher, not being a good model in terms of effective planning and making negative statements about the faculty. The teaching practice course can contribute to the training of teacher candidates in a more qualified way. Paker (2008), in his study, also emphasized the importance of not being assigned as a teacher of practice to each teacher in the practice school and the selection of teachers who are more experienced in teacher training. In the studies of Boz and Boz (2006), Grger,

Çokçalışkan, Korkut (2012), Sağ (2008) and Yılmaz (2011) concluded that candidate teachers were not seen as teachers in practice schools. In a study conducted by Eraslan (2009), a significant number of candidate teachers stated that the practice teacher was mostly not in the classroom during their practice. Furthermore, the results of the studies of Baştürk (2009), Kiraz (2002), Özbek and Aytakin (2003), Sağ (2008), Seçer et al. (2010), Silay and Gök (2004) also support the findings of this study.

The opinions of the practice teachers about the problems faced by the faculty members in the teaching practice course are as follows: not attending the lesson, not observing the lesson, not following the student, not informing about the lesson and lacking communication. Earlier studies about teaching practice (Baştürk, 2009; Ramazan and Yılmaz, 2017; Paker, 2008; Sağ, 2008; Saracaloğlu, Serin, Bozkurt and Serin, 2004; Silay and Gök 2004; Yapıcı ve Yapıcı, 2004) detected problems related to the consultancy of faculty members, follow-up, monitoring, and supervision. Yeşilyurt and Semerci (2011) found that the faculty members were weak in controlling the teacher candidates in the process and suggested solutions. In addition, Nayır and Çinkır's (2014) study showed that one of the common problems in the teaching practice course was the lack of cooperation between the faculty and the school.

Suggestions of the faculty members for the course curriculum for a more effective teaching practice course are as follows: class hours should be increased, the curriculum should be updated, the evaluation form should be arranged, micro-teaching should be adopted in classrooms and the combined class implementation period should be increased. The opinions of the practice teachers are as follows; the duration of the course hours should be increased, the course should be changed in the curriculum and no suggestion. The opinions of both the faculty members and the practice teachers about the increase of the class hour duration should be interpreted as the need to increase the course hours and this is a need. In the studies of Görgen et al. (2012), Nayır and Çinkır (2014), Seçer et al. (2010) and Şimşek, Alkan and Erdem (2013) parallel with the results of this research, suggested increasing teaching time.

The views of the faculty members and the practice teachers on the candidate teachers' suggestions for a more effective teaching practice course are as follows: he/she must be willing, take care of his outfit, improve himself and behave like a proper teacher. When these findings are compared, both the faculty members and the practice teachers stated similar opinions about the same categories. The willingness of candidate teachers to practice in schools, dressing accordingly, developing themselves professionally and behaving as teachers can help them adapt to their professional life easily.

The views of faculty members on their suggestions for practice teachers for a more effective teaching practice course: There should be clear directions about the course, effective communication is necessary, the candidate teacher should be carefully evaluated, and he/she should be taken seriously. A study by Dursun and Kuzu (2008) suggested that further consultancy should be given to the students, the

teacher candidate, the teacher and the faculty members should be in constant communication with each other and the practice teachers should be more objective while evaluating the students. These results also support the findings of this study.

The opinions of the practice teachers related to the faculty members' suggestions for a more effective teaching practice course are as follows: he should go to school frequently, follow his student, observe the lesson of his student, keep in contact and provide information. Seer et al. (2010) and Sılay and Gök (2004) stated that their participants also mentioned faculty-school cooperation and informing teachers before the start of the practice.

The Ethical Committee Approval

The ethical committee approval is not compulsory for this research because it was sent to our journal before 01.01.2020.